

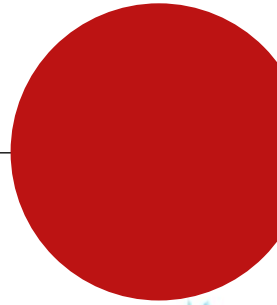

SOLRØD
KOMMUNE

Bekæmpelse af kæmpebjørneklo

Indsatsplan

Gældende fra 24. april 2019

Indhold

Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo	3
Baggrund	3
Indsatsplanen	4
Indsatsområde	4
Bekæmpelsesfrist og håndhævelse	4
Kend planten	4
Forvekslingsmuligheder	4
Bekæmpelsesmetoder	7
Klagevejledning	10

Bekæmpelse af kæmpebjørneklo
Udgivet af Solrød Kommune, Teknik og Miljø
Solrød Center 1
2680 Solrød Strand
Telefon: +4556182000
www.solrod.dk

Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo

Baggrund

Kæmpebjørneklo (*Heracleum mantegazzianum*) er en invasiv planteart, der er uønsket i den danske natur. At planten er invasiv betyder at arten ikke naturligt har forekommet i Danmark.

Planten stammer oprindeligt fra Kaukasus og blev indført til botaniske haver i 1830'erne. Kæmpebjørneklo breder sig voldsomt og udkonkurrerer samtidig hjemmehørende plantearter.

Kæmpebjørnekloens saft er giftig, og man skal undgå hudkontakt med planten. Plantesaften gør huden ekstrem følsom over for sollys, og hvis huden udsættes for sollys, får man alvorlige forbrændinger. Samtidig kan huden blive ved med at være følsom over for sollys i mange år.

Nærværende indsatsplan er afstedkommet af et ønske om at foretage en mere koordineret bekæmpelse - både inden for kommunen og i forhold til vores nabokommuner. Plantens frø spredes ofte langs vandløbene, der flere steder går på tværs af kommunegrænserne.

Lovgivning

Kæmpebjørnekloen er foreløbigt den eneste invasive planteart, der er omfattet af lovgivning. (Bekendtgørelse om bekæmpelse af kæmpebjørneklo (BEK nr. 842 af 23. juni 2017)). Lovgivningen gør, at en kommune ved hjælp af en indsatsplan kan pålægge ejere eller brugere af arealer, hvor der findes kæmpebjørneklo, at bekæmpe planten.

Offentliggørelse og godkendelse planen

Forslag til Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo er godkendt af Solrød Kommunes Økonomi-, teknik- og miljøudvalg den 21. januar 2019. Forslag til Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo har været i offentlig høring på kommunens hjemmeside i 8 uger til den 25. marts 2019.

Solrød Kommune har i høringsperioden modtaget ét høringssvar. Høringssvaret har ikke givet anledning til ændringer i indsatsplanen. Indsatsplanen er endelig godkendt på Økonomi-, teknik- og miljøudvalgs mødet den 24. april 2019. Den endelige godkendelse offentliggøres på kommunens hjemmeside.

Indsatsplanen

Ifølge bekendtgørelsen om bekæmpelse af kæmpebjørneklo skal en plan indeholde:

- Indsatsområde
- Bekæmpelsesfrist og håndhævelse
- Bekæmpelsesmetoder

Indsatsområde

Hele Solrød Kommune udpeges med denne plan som indsatsområde for bekæmpelse af bjørneklo gældende fra 24. april 2019 og indtil Solrød Kommune tager beslutning om planens revision eller ophævelse. Indsatsområdet gælder alle arealer, uanset ejerforhold.

Bekæmpelsesfrist og håndhævelse

Målet for bekæmpelsen er at ingen planter skal sætte spiringsdygtige frø og at de enkelte planter skal dø inden for indsatsperioden.

- Bekæmpelsen skal være iværksat senest 1. juni.
- Bekæmpelsen påhviler ejeren af et givent areal.
- Bekæmpelsen skal medføre at planten dør.

Uanset valg af bekæmpelsesmetode og bekæmpelsestidspunkt, må der ikke på noget tid forekomme planter med blomsterskærme eller frø.

Det anbefales, at planterne bekæmpes ca. hver fjerde uge, da de er i stand til hurtigt at sætte "panikblomster" efter beskæring.

Hvis bekæmpelsesfristen er overskredet og der ikke er synlige tiltag til bekæmpelse på arealet, varsles lodsejeren enten skriftligt eller mundtligt om et påbud med angivelse af, at eventuelle bemærkninger hertil skal sendes til kommunen indenfor 2 dage. Herefter udsendes der et skriftligt påbud med en 14 dages frist til bekæmpelse. Hvis lodsejer ikke inden for de 14 dage har

iværksat bekæmpelse, iværksættes bekæmpelsen for ejers regning.

De korte frister skyldes, at det er vigtigt at få bekæmpet kæmpebjørnekloen inden den får sat frø.

Kommunens opkrævning for bekæmpelse sker inden for rammerne af bekendtgørelse om bekæmpelse af kæmpebjørneklo.

Kommunen foretager kontrol for at sikre overholdelsen af indsatsplanen og påbud. Kommunen har, mod behørig legitimation, adgang til alle arealer omfattet af indsatsplanen, med henblik på kontrol eller bekæmpelse.

Kend planten

Første stadie i bekæmpelse af kæmpebjørneklo er at kunne identificere planten. Kæmpebjørneklo ser meget forskellig ud i forskellige stadier af dens udvikling. I figur 1 kan du se kæmpebjørnekloens blade i forskellige udviklingsstadier.

Kæmpebjørnekloen kan blive op til 2-5 meter høj. Stænglen er hul med spredte stive hår og røde pletter.

Kæmpebjørneklo er en skærmpolte. Derfor bærer den sine blomster og frø i store skærme. Skærmene kan blive op til 50 cm i diameter. Blomsterne er hvide og en plante kan bære mere end 80.000 frø på en enkelt plante. Blomstringen sker fra juni til august.

Forvekslingsmuligheder

Kæmpebjørneklo kan til forveksling ligne et par hjemmehørende arter i den danske natur.

De mest kendte er almindelig bjørneklo, grønblomstret bjørneklo og strandkvan.

Tegning: J. Ochsmann

Figur 1 Kæmpebjørnekloens blade i forskellige udviklingsstadier.

Som voksen plante er kæmpebjørnekloen let at kende fra de øvrige pga. dens størrelse.

Nedenfor er en kort beskrivelse af nogle af forvekslingsmulighederne.

**Strand-kvan
(*Angelica archangelica*)**

Findes på fugtig bund langs kysterne. Den bliver 100-230 cm høj og har en rødlig stængel. Bladene er grønne, og det samme er blomsterne, der sidder i en kugleformet skærm.

Strandkvan. Foto: Colourbox

**Almindelig bjørneklo
(*Heracleum sphondylium*)**

Alm. bjørneklo er hjemmehørende i Danmark og udgør ingen fare for naturen. Derfor skal den ikke bekæmpes. Den kan i tidlige stadier forveksles med kæmpebjørneklo, men den bliver betydelig mindre. Max 2m høj og max 2 cm tykke stængler. Bladene er også væsentlig mindre og 5-7 delte.

Alm. bjørneklo. Foto: Lennarth Skov Espersen, www.fotoinaturen.dk

Alm. bjørneklos blade. Foto: Lennarth Skov Espersen, www.fotoinaturen.dk

Bekæmpelsesmetoder

Kæmpebjørneklo er en sejlivet plante, der kan være vanskelig at bekæmpe. Derfor er det vigtigt at man vælger en bekæmpelsesmetode, der er tilpasset antallet af planter og stedet hvor planterne vokser.

Generelt anbefales det, at begynde bekæmpelsen tidligt på foråret, hvor planterne er små og lette at håndtere. Når planterne er små, er risikoen for at få skader af plantesaften også lille.

I figur 2 på side 9 kan du få et hurtigt overblik over hvilke metoder, der anbefales i forskellige situationer.

Rodstikning/opgravning

Rodstikning er effektivt til bekæmpelse af mindre bestande. Det afgørende er at plantens rod skæres over med en spade 10-15 cm under jordoverfladen, da plantens vækstpunkt derved fjernes. Snittet skal være i en vinkel på ca. 45 grader.

Rodstikning. Tegning: P. Leth.
Vestsjællands Amt.

Rodstikning foregår nemmest og mest effektivt når planterne er små – dvs. i april måned. De unge planters størrelse minimerer desuden risikoen for at komme i direkte berøring med plantens giftige saft.

De afskårne planter bør efterlades på jorden med roden opad, da de ellers kan slå rod igen.

Brug en speciel bjørneklospade eller en almindelig, men skarpsleben spade.

Ovenfor ses et billede af roden fra en kæmpebjørneklo, der er rodstukket korrekt. Vækstpunktet, der er markeret med rød cirkel, er skåret over.

Slåning

Slåning er sjældent den mest hensigtsmæssige bekæmpelsesmetode. Ved slåning fælder man kæmpebjørnekloens grønne dele, så planten ikke udvikler sig og sætter frø.

Planten skal imidlertid slås 4-5 gange i løbet af sæsonen hvis man skal sikre sig at planten ikke sætter frø. Det anbefales ikke at bruge roterende maskiner, der smadrer planten og kan udsende en sky af giftig plantesaft. Ved brug af kørende redskaber er det vigtigt at maskinen gøres helt ren efter brug, så man ikke bidrager til spredning af frø.

Ved brug af håndholdte redskaber er det vigtigt at man er helt tildækket, da man ellers risikerer at få giftig plantesaft på huden.

Skærmpapning

Skærmpapning bruges som regel kun som en nødløsning. Metoden er meget tidskrævende og det er meget vigtigt at man rammer det helt rigtige tidspunkt for kapningen.

Skærmene skal kappes med et høgenæb. Skærmene skal kappes i juni-juli, efter at planten har smidt de hvide blomster men før frøene modner. Planten reagerer normalt som om den har blomstret og dør. Planten kan dog i nogle tilfælde sætte nye blomsterstande – panikblomster.

Det er derfor vigtigt at holde øje med og om nødvendigt gentage behandlingen efter 2-3 uger.

Det er vigtigt at indsamle de afklippede skærme, da frøene godt kan modne på en afskåret skærm. Skærmene skal sendes til forbrænding.

Sprøjtning

Glyphosat har en effektiv virkning mod og er godkendt til bekæmpelse af kæmpebjørneklo i Danmark, også på områder indtil 2 m fra vandløb og lignende.

- Generelt anbefales det, at man så vidt muligt anvender andre metoder end sprøjtning, da sprøjtning kan skade naturen og vandmiljøet.

Sprøjtning må ikke anvendes i fredede områder, hvor sprøjteforbud er nævnt i fredningsbestemmelserne, og ikke i områder, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Ønsker man at bruge pesticider til bekæmpelse af kæmpebjørneklo anbefales det at starte bekæmpelsen tidligt om foråret, når planterne er 20-25 cm høje. På dette tidspunkt er det muligt at få adgang til hele bestanden. Er planterne over knæhøjde er åndedrætsværn påbudt.

Da der kan spire planter efter den første behandling, kan det være nødvendigt med endnu en behandling inden udgangen af maj.

Sprøjtning skal ske i tørt og stille vejr, og bør foretages således, at kun bjørnekloplanterne behandles. Sprøjtning kan ske med rygsprøjte og afskærmet sprøjtlanse, med en weed-wiper eller ved pensling. Dette er for at undgå at al anden vegetation også udryddes, da glyphosat også virker på denne.

Hvis kemisk bekæmpelse foretages i erhvervsmæssigt øjemed skal man have enten et sprøjtecertifikat eller et sprøjtebevis.

Afgræsning

Afgræsning er en meget effektiv løsning til bekæmpelse af kæmpebjørneklo på store arealer, hvor der er mulighed for hegning. Det er fortrinsvis får, der er velegnede til formålet, da de er meget glade for især de unge planter. Vær opmærksom på at vælge en fårerace, der kan tåle plantesaften fra kæmpebjørneklo. Det er især de mørke fåreracer.

Det er vigtigt at afgræsningen indledes så tidligt som muligt på sæsonen. Det er nødvendigt at afgræsningen fortsætter i så mange år i træk, at alle planter er bekæmpet og de spiredygtige frø er væk. Det tager typisk 10-20 år. Vær opmærksom på at bekæmpe enkeltindivider, der står uden for indhegningen.

Læs mere om bekæmpelsesmetoder på www.solrod.dk eller på www.mst.dk

Kommunale arealer

Teknik og Miljø/kommunens entreprenør på vej og park området bekæmper kæmpebjørneklo på kommunale arealer.

Forekomster af kæmpebjørneklo på kommunale arealer registreres og overvåges. Alle kendte forekomster bekæmpes og nye forekomster registreres og bekæmpes efterfølgende.

Vandløb

Ved vandløb er det bredejers ansvar at bekæmpe bjørneklo på vandløbets skrån timer.

Oversigt over bekæmpelsesmetoder

	Manuelle metoder				Maskinelle metoder			Ændret drift af areal	
	Rodstikning	Slåning	Skærmkapning	Sprøjtning	Jordbehandling	Slåning	Sprøjtning	Genopdyrkning	Græsning
Enkelte planter og små bevoxsninger									
Vandløbskant, 2m-bræmmer, levende hegn, skov mm.	😊	😐	😐	😐	😞	😐	😞	😞	😐
Enge og naturarealer	😊	😐	😞	😞	😞	😐	😞	😞	😊
Landbrugsarealer	😊	😐	😞	😊	😊	😐	😊	😊	😐
Store bevoxsninger (hundreder af planter)									
Vandløbskant, 2m-bræmmer, levende hegn, skov mm.	😐	😐	😞	😐	😞	😐	😞	😞	😐
Enge og naturarealer	😐	😞	😞	😞	😞	😐	😞	😞	😊
Landbrugsarealer	😞	😞	😞	😊	😊	😐	😊	😊	😊

Vær opmærksom på, at der på det enkelte areal kan gælde særlige regler (naturbeskyttelse, lokalplan, brak m.m.)
 Kilde: Hedeselskabet

Figur 2 Oversigt over bekæmpelsesmetoder

Smiley'en i figur 2 er en sammenfatning af så forskellige ting som effektivitet, tidsforbrug, arbejdsmiljø og metodens virkning på natur og miljø. Derfor er smileyen kun vejledende.

I figur 2 viser en smiley, hvilken metode du bør vælge ud fra de fordele og ulemper, der er ved den enkelte bekæmpelsesmetode.

vise at metoden kan bruges, og

betyder, at metoden ikke anbefales

Klagevejledning

Landbrug og Fødevarer, Danmarks

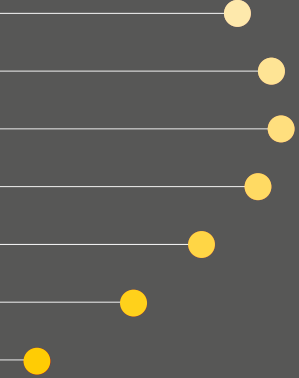
Naturfredningsforening samt Friluftsrådet kan klage over indsatsplanens indhold eller et kommunalt påbud om bekæmpelse af kæmpebjørneklo. Klagens stiles til Miljøstyrelsen men sendes til Solrød Kommune, der sammen med kommunens bemærkninger sender klagen videre til Miljøstyrelsen.

Klagen skal indgives senest 4 uger efter offentliggørelsen af den vedtagne plan eller modtagelsen af et kommunalt påbud.

Teknik og Miljø
Solrød Kommune
Solrød Center 1
2680 Solrød Strand
www.solrod.dk